

Socialmedicinsk tidskrift

Sjuttioförsta årgången häfte nr 6-7 1995

Redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Ann Appelgren, redaktionssekreterare

Stiftelsen Socialmedicinsk tidskrifts styrelse:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge
Peter Allebeck, professor i socialmedicin, Göteborg
Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping
Lars-Olov Bygren, professor i socialmedicin, Umeå
Jan Ekholm, professor i medicinsk rehabilitering, Stockholm
Gunnar Grimby, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg
Sven-Olof Isacson, professor i socialmedicin, Malmö
Leif Svanström, professor i socialmedicin, Stockholm

Handikappforskning idag

Handikappforskningen karaktäriseras av sin *bredd* och sin *probleminriktning*. Bredden avser i första hand en mångvetenskaplighet, d v s det är nödvändigt att det finns en bred bas av forskare inom många olika ämnesområden - samhällsvetenskap, teknik och medicin - med uttalad inriktning på att lösa handikappproblem. En sådan bas måste ha en minsta kritisk massa. Lika viktigt är att dessa specialister behåller sin disciplinförankring för att garantera inomvetenskaplig kvalitet och aktualitet. För att stärka probleminriktningen och undvika fragmentering/splittring behövs någon form av samlande forum.

De centrumbildningar, som etablerats vid flera universitet kring handikapp, kan fylla den funktionen. Sekundärt kan eller bör det ibland resultera i direkt tvärvetenskapligt samarbete: det ofta anförda behovet av samarbete i gränssnittet mellan teknik och humanvetenskap är ett gott exempel. Det kan också aktualisera handikappaspekter i annan forskning. Disciplinförankringen är dock grundförutsättning och naturtillstånd. Ur den synpunkten är den begynnande uppbyggnaden av en basstruktur av tjänster i enskilda ämnen med inriktning på handikapp - tydligast ifråga om professurerna i sociologi i Uppsala och

psykologi i Göteborg - sannolikt det viktigaste som hänt de sista åren, i synnerhet om den fullföljs. Den utformning som det nu utlysta programstödet från det socialvetenskapliga forskningsrådet fått utgör fortsatt ett steg i denna process.

Sitt första lovande lyft fick handikappforskningen i samband med det internationella handikappåret 1981, vilket via en forskningspolitisk proposition ledde till en stark tillväxt av välfördelade forskningsanslag till branschen. Till orsakerna hör att man lokaliserat ett samordningsansvar och gjort påpekanden om ett fördelat finansieringsansvar.

Den successivt alltmer Gauss-liknande kurvan, vi nu ser, med vikande trend för anslag trots att den kompetenta kadern av handikappforskare ökar är ett dystert tecken. Möjligen är bilden i verkligheten ljusare, beroende på hur man drar gränsen mellan forskning och utvecklingsarbete, eftersom tillskott nu börjat komma handikapptechniken till del, dels från det s k TIDE-projektet inom EU och dels från Stiftelsen för strategisk forskning.

Översikter och information om handikappforskning flödar relativt rikligt. SFR, som numera har samordningsansvar, men endast tar på sig ett begränsat finansieringsansvar, svarar för viktiga informationsinsatser: genom projektkataloger och aktuella artiklar i tidskriften *Social forskning*. En nyutkommen översikt har kommit viss oro åstad, då den uppfattats vara mer vinklad och exemplifierande än vad den utger sig för. Lugnande besked har dock givits av rådets huvudsekreterare om att översikten inte uttrycker prioriteringar av SFR. Från informationsprojektet vid Centrum för handikappforskning i Uppsala har ett antal översiktliga och informativa publikationer utgivits, framför allt skriften *Svensk Handikappforskning idag*, där ett sjuttiotal forskare presenterar sig, och tidskriften "Handikappforskning pågår", som med fyra nummer per år fortlöpande förmedlar aktuell information om handikappforskning - i båda fallen från hela landet. Utvecklingen över längre tid illustreras inte minst av SMT:s tidigare temanummer 1986 och 1989. Handikapputredningen har i sitt slutbetänkande särskilt betonat behovet av ökad satsning på utbildning. Den etablering som sker i forskarsamhället måste få sin motsvarighet inom utbildningsområdet.

REFERENSER

- Hjelmquist E, Rönnberg J, Söder M*: Svensk forskning om handikapp. En översikt med social- och beteendevetenskapliga perspektiv. *Socialvetenskap* 94.
Kebbon L: Handikappforskningen utvecklas. *Socialmedicinsk tidskrift* 1989:4
Kebbon L: Mer och bättre handikappforskning. *Socialmedicinsk tidskrift* 1989:8.
Sjöberg M, Sonnander K: Svensk handikappforskning idag. Centrum för Handikappforskning, Uppsala, 1994.
SOU 1992:52: Ett samhälle för alla. Handikapputredningens slutbetänkande.
Strömquist L (ed): Forskning om handikapp 1990/91 - 1994/95. Socialvetenskapliga forskningsrådet, 1994.

Lars Kebbon

Gästredaktör för detta temanummer är Lars Kebbon, docent i psykologi, forskare vid institutionen för psykiatri, Ulleråker, och föreståndare för Centrum för handikappforskning vid Uppsala universitet.